

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Lisserbroek Noord en Binnen Turfspoor, gemeente Haarlemmermeer

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport

21 december 2021 / projectnummer: 3611

1 Advies voor de inhoud van het MER

De gemeente Haarlemmermeer wil woningbouw mogelijk maken in Lisserbroek. Het plan is om circa 4.000 woningen te bouwen in twee deelgebieden: Binnenturfspoor en Lisserbroek Noord. Voor elk van beide deelgebieden is een initiatiefnemer betrokken bij de ontwikkeling van het plan.¹ Daarnaast voorziet het plan in de voor de woningen benodigde voorzieningen, en in de realisatie van een nieuwe ontsluitingsstructuur. In de eerste fase worden door de twee initiatiefnemers 2.400 woningen gebouwd. Voor de fase daarna maakt het plan de bouw van nog circa 1.600 woningen mogelijk. De milieugevolgen van dit plan worden in een milieueffectrapport (MER) onderzocht voordat de gemeente Haarlemmermeer hierover besluit. De gemeente heeft de Commissie gevraagd te adviseren over de inhoud van het op te stellen MER.

Essentiële informatie voor het MER

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het MER. Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in het besluit over gebiedsontwikkeling Lisserbroek Binnenturfspoor en Lisserbroek Noord het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- **Concrete ambities.** In de NRD, de Gebiedskaart Lisserbroek 2040, het Ambitiedocument Lisserbroek, en de ontwerp Omgevingsvisie Haarlemmermeer 2040 zijn ambities geformuleerd. Werk deze ambities uit voor de gebiedsontwikkeling.
- **Alternatieven en varianten.** Beschrijf en onderbouw onderscheidende alternatieven en varianten voor het voornemen waarmee de doelen van het plan en de ambities voor de gebiedsontwikkeling gerealiseerd kunnen worden.
- **Effecten en doelbereik.** Vergelijk alternatieven en varianten op basis van de milieueffecten en toets deze aan de mate waarin de ambities gerealiseerd worden (doelbereik). Essentieel daarbij is het in kaart brengen of:
 - Aan het adagium 'eerst bewegen, dan bouwen' wordt voldaan;
 - Het plan klimaatbestendig is, ook op de lange termijn (jaar 2100);
 - Voor de nieuwe en huidige bewoners een goed leefklimaat gewaarborgd wordt, gezien het feit dat het dorp verdriedubbeld in aantal bewoners;
 - De ambities op het gebied van stedenbouw en duurzaamheid worden gehaald.
- **Monitoring.** Geef (een aanzet voor) een monitoringsprogramma waarmee voor de periode tot 2040 de effecten en het doelbereik tijdens de verschillende fasen van realisatie en daarna en per deelgebied kunnen worden gevolgd en geëvalueerd.

Besluitvormers en insprekers lezen in de eerste plaats de samenvatting van het MER. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie het MER moet bevatten. Ze bouwt in haar advies voort op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau

¹ Voor Binnenturfspoor is de initiatiefnemer GEM Lisserbroek i.o.v. grondeigenaren Binnenturfspoor, en voor Lisserbroek Noord is dat BPD Bouwfonds Gebiedsontwikkeling.

MER gebiedsontwikkeling Lisserbroek² (NRD). Dat wil zeggen dat ze in dit advies niet ingaat op de punten die naar haar mening in de NRD voldoende aan de orde komen.

Figuur 1. Gebiedskaart. Bron: Gebiedskaart Lisserbroek 2040, gemeente Haarlemmermeer, 28 mei 2018.

Aanleiding MER

De gemeente Haarlemmermeer stelt in samenspraak met twee initiatiefnemers een bestemmingsplan of een omgevingsplan op voor de gebiedsontwikkeling Lisserbroek. Voor de besluitvorming over het bestemmingsplan door de gemeenteraad moet een MER worden opgesteld. Volgens de NRD is een plan-MER nodig omdat het bestemmingsplan (gedeeltelijk) kaderstellend is voor een activiteit waar mogelijk een MER voor nodig is: de aanleg of uitbreiding van een stedelijk ontwikkelingsproject (categorie D11.2 van het Besluit m.e.r.). Het bestemmingsplan maakt ook een deel van de woningbouw bij recht mogelijk. Om die reden is een project-MER nodig. Een plan-MER is verder nodig als een Passende beoordeling wordt opgesteld met het oog op mogelijke gevolgen voor Natura 2000-gebieden.

Rol van de Commissie

De Commissie is onafhankelijk, bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag – in dit geval de gemeenteraad van Haarlemmermeer – besluit over de gebiedsontwikkeling Lisserbroek.

² Notitie Reikwijdte en Detailniveau, MER gebiedsontwikkeling Lisserbroek, Antea Group, 4 augustus 2021.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt door nummer 3611 op www.commissiener.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Achtergrond, doelen, beleid en besluiten

2.1 Achtergrond en voorgeschiedenis

De NRD geeft informatie over de voorgeschiedenis en aanleiding van het plan. Ingegaan wordt op de historische ontwikkeling van het gebied en het feit dat een groot deel van het gebied – de Lisserbroekpolder – al vóór de drooglegging van Haarlemmermeer werd gebruikt als weidegebied. Dat is nog zichtbaar in de wegen- en kavelstructuur. Het noordelijk deel van het plangebied is het laagst gelegen (circa 5 meter onder NAP) en daar is – meer dan in het zuidelijk deel – sprake van bodemdaling.

Lisserbroek vormt een dubbeldorp met het aan de overkant van de Ringvaart gelegen Lisse: sociaal en fysiek met elkaar verbonden en ieder met een eigen karakter.

In het document Parels aan de Ringvaart uit 2014³ worden de deelgebieden Lisserbroek Noord en Binnenturfspoor al aangewezen als potentiële locaties voor woningbouw. In het Ambitiedocument Lisserbroek⁴ zijn, samen met bewoners, grondeigenaren, de provincie en het Hoogheemraadschap van Rijnland, de eerste kaders vastgelegd voor de ontwikkeling van die deelgebieden. De Gebiedskaart Lisserbroek 2040⁵ borduurt hierop voort en legt de ambities vast voor het gebied. Vervolgens wordt een Gebiedsvelop en voor ieder van de deelgebieden een Essentiekaart opgesteld waarin de spelregels en randvoorwaarden voor de planontwikkeling worden opgenomen.

Geef in het MER een helder en actueel overzicht van de stappen in het planproces tot nu toe en de rol van de verschillende actoren daarin.

2.2 Context en doel van MER

In het NRD is het plan voor de gebiedsontwikkeling Lisserbroek beschreven. Dit plan gaat over woningbouw, voorzieningen en infrastructuur. Met de beoogde bouw van 4.000 woningen wordt het aantal woningen in Lisserbroek verdriedubbeld. Dat betekent dat de gebiedsontwikkeling grote invloed heeft op de bestaande kern. Denk bijvoorbeeld aan de grote toename van verkeersbewegingen van en naar Lisse over de enige brug die beide dorpen met elkaar verbindt, maar ook aan de inrichting van de dorpskern van Lisserbroek. Om de belangen van de bewoners van Lisserbroek bij de plannen te betrekken zijn in een participatietraject kernwaarden en ambities vastgesteld voor de gebiedsontwikkeling.

Gebruik het m.e.r.-proces om inzicht te krijgen in hoeverre de tot dusver ontwikkelde plannen tegemoetkomen aan de vooraf vastgestelde ambities. Werk daartoe deze ambities uit

³ Parels aan de Ringvaart, een uitvoeringsplan voor Haarlemmermeer-West, gemeente Haarlemmermeer, maart 2014.

⁴ Ambitiedocument Lisserbroek, oktober 2015, vastgesteld door de gemeenteraad van Haarlemmermeer in mei 2016.

⁵ Gebiedskaart Lisserbroek 2040, Driehoeksoverleg Lisserbroek (bewoners, ontwikkelaars en gemeente), 28 mei 2018.

zoals in paragraaf 2.3 beschreven. Gebruik de tussentijdse resultaten van deze stap om de verder uit te werken plannen, zoals de Gebiedsenvelop en Essentiekaarten en mogelijk ook het ontwerp bestemmingsplan, bij te stellen. Beschrijf in het uiteindelijke MER hoe het proces van planvorming en bijsturing is verlopen en tot welke uitkomsten dat heeft geleid. Het MER kan zo in elke stap van de planvorming helpen om inzicht te geven of de plannen nog voldoen aan de achterliggende wensen en ambities.

De Commissie adviseert om (de uitgangspunten van) het plan in het MER te onderbouwen vanuit de behoefte aan woningbouw (aantallen, typen) en de daarvoor noodzakelijk ondersteunende functies (detailhandel, horeca, onderwijs- en sportvoorzieningen). Besteed aandacht aan onzekerheden in de behoefte.

2.3 Ambities voor de invulling van het project

Zowel in de NRD, de Gebiedskaart Lisserbroek 2040 (uit 2018) als het Ambitiedocument Lisserbroek (uit 2015) zijn ambities voor de invulling van het plangebied aangegeven. Het ligt voor de hand om deze ambities als uitgangspunt te nemen. Wel is het van belang om vooraf na te gaan of de ambities en doelstellingen die zijn opgenomen in de recenter opgestelde Ontwerp Omgevingsvisie Haarlemmermeer 2040 niet afwijken van of tegenstrijdig of aanvullend zijn met de ambities als genoemd in de NRD, de Gebiedskaart en het Ambitiedocument. Laatstgenoemde ambities kunnen dan waar nodig worden aangevuld of bijgesteld. Betrek hierbij ook de ambities uit de Omgevingsvisie Noord-Holland 2050.

Wanneer alle ambities in kaart zijn gebracht (en waar nodig aangevuld): gebruik ze om spelregels te formuleren waaraan de gebiedsontwikkeling moet voldoen. Richt verder de indicatoren van het beoordelingskader op de ambities om te kunnen toetsen of de ambities behaald worden.

Het Ambitiedocument Lisserbroek beschrijft vier kernwaarden waaraan het dorp in 2040 zou moeten voldoen: (i) markante twist, (ii) uitnodigend, (iii) onbezorgd leven en (iv) natuurlijk verbonden. In de Gebiedskaart Lisserbroek 2040 zijn die kernwaarden uitgewerkt in vijf opgaven die ten grondslag moeten liggen aan de gebiedsontwikkeling:

- Sociale samenhang door een verkeersluw hart centraal in het dorp;
- Onderling verbonden door een groenblauwe ruggengraat;
- Verbonden door een goede bereikbaarheid van voorzieningen binnen het “dubbeldorp”;
- Rustig wonen door het spreiden van verkeer en weren van doorgaand verkeer;
- Eigen identiteit door het behoud van de landschappelijke karakteristieken.

In de Gebiedskaart Lisserbroek 2040 zijn verder ambities op het gebied van energie, klimaatadaptatie, bereikbaarheid en mobiliteit, leefbaarheid en gezondheid, sociale duurzaamheid, circulariteit, en erfgoedwaarde uitgewerkt en in veel gevallen normatief gemaakt. Dat kader is zeer geschikt om te concretiseren in het MER. Vertaal de ambities waar mogelijk naar kwantitatieve doelen (aantallen, percentages, benodigde ruimte) en geef tijdhorizonten aan (bijvoorbeeld: voor welke periode moet het gebied klimaatbestendig zijn ingericht). Als voorbeeld kan worden gedacht aan mobiliteit. Dat thema kan vertaald worden in (kleine) ontwerpogaven, zoals: de ontsluiting van de deelgebieden, parkeernormen, modal split, optimalisatie fiets en OV-structuur, kansen van deelmobiliteit, laadpalen, regulering van bezorg- en afvallogistiek, mobility as a service en logistieke hubs. Deze onderwerpen lenen zich goed voor kwantitatieve ambities. Een ander voorbeeld is

klimaatbestendigheid. Voor dat thema kan het concept Klimaatadaptatiebeleid (oktober 2021) en de daarin ook aangehaalde intentieovereenkomst voor een Basisveiligheidsniveau Klimaatbestendige Nieuwbouw 3.0 (juni 2021) van de Metropoolregio Amsterdam worden gebruikt voor het concretiseren van ambities. Sluit daarbij aan bij basisveiligheidsniveaus uit het concept adaptatiebeleid en de indeling uit intentieovereenkomst en betrek 1) wateroverlast, 2) droogte, 3) hitte, 4) overstromingen en 5) natuur-inclusiviteit en biodiversiteit.

Het concretiseren van ambities is van belang om te kunnen beoordelen of deze behaald worden met de gebiedsontwikkeling en om het beoordelingskader te formuleren. Het ligt voor de hand dat niet alle ambities in dezelfde mate gerealiseerd kunnen worden, onder andere omdat ruimte schaars is. Daarom is het zoeken naar optimalisatie van deze ruimte, ook door meervoudig ruimtegebruik, van belang. Daarnaast kunnen ambities van de verschillende betrokken partijen van elkaar verschillen. Dit betekent dat keuzes gemaakt en prioriteiten gesteld moeten worden. Het onderscheiden van varianten en het toetsen daarvan in het MER helpt bij het maken van keuzes, en maakt duidelijk waar ambities conflicteren en waar deze elkaar kunnen versterken. Met name het adagium van “eerst bewegen, dan bouwen” is hiervan een voorbeeld, dat verstrekkende gevolgen kan hebben voor het ‘doelbereik’.

2.4 Beleidskader

Geef in het MER aan welke wet- en regelgeving en welk beleid en welke ambities – naast de in de vorige paragraaf besproken ambities – relevant zijn voor de gebiedsontwikkeling Lisserbroek en of het project/plan kan voldoen aan de randvoorwaarden die hieruit voortkomen. Ga daarbij in ieder geval in op:

- Concept Omgevingsvisie Haarlemmermeer 2040;
- Verdichtingsvisie Haarlemmermeer 2040;
- Mobiliteitsvisie Haarlemmermeer;
- Netwerkstudie Haarlemmermeer 2040;

- Klimaatadaptatiebeleid Haarlemmermeer (concept)
- Basisveiligheidsniveau Klimaatbestendige nieuwbouw, MRA.
- Regionale Energie Strategie (RES) Noord-Holland-Zuid;
- Regionale Strategie Mobiliteit;
- Waterbeheerplan, Hoogheemraadschap Rijnland;
- Ontwerp Omgevingsvisie Lisse;

- Omgevingsvisie en Omgevingsverordening (met name NNN) provincie Noord-Holland;
- Relevant beleid van de provincie Zuid-Holland (bijvoorbeeld ten aanzien van mobiliteit); Plan van Aanpak Mobiliteitsmaatregelen Noordelijke Duin- en Bollenstreek;

- Klimaatakkoord; Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA); Nationale Adaptatiestrategie; Briefadviezen Woningbouw en klimaatadaptatie, Deltacommissaris;
- Wet- en regelgeving en relevant beleid voor geluid, luchtkwaliteit, natuur, externe veiligheid, verkeersveiligheid en Schiphol.

Voor een goede leesbaarheid van het MER adviseert de Commissie om geen samenvatting van deze beleidsdocumenten op te nemen, maar om een bondige lijst op te stellen met eisen, randvoorwaarden en wensen die gelden voor de gebiedsontwikkeling.

2.5 Te nemen besluit(en)

De procedure voor de milieueffectrapportage wordt doorlopen voor het besluit door de gemeenteraad Haarlemmermeer over het bestemmingsplan of omgevingsplan voor Lisserbroek. Daarnaast zullen andere besluiten worden genomen voor de realisatie van het plan. Geef aan welke besluiten dit zijn, wie daarvoor het bevoegd gezag is en wat globaal de planning is.

3 Voorgenomen activiteit, referentiesituatie en alternatieven

3.1 Voorgenomen activiteit

Beschrijf de voorgenomen activiteiten zo uitgebreid als nodig is om een goede vergelijking van alternatieven en varianten op basis van doelbereik en (milieu)effecten mogelijk te maken.

Fasering

Uit de NRD blijkt dat de realisatie van het programma gefaseerd zal plaatsvinden over een relatief lange periode. Dit betekent dat het plangebied en de deelgebieden er in verschillende fasen van realisatie anders uit komen te zien en anders gebruikt zullen worden. Dit heeft met name gevolgen voor de verkeerssituatie en de leefomgeving in het gebied. Geef in het MER inzicht in de activiteiten die plaatsvinden in de verschillende fasen van realisatie (aanleg, inrichting, tijdelijke voorzieningen) en de eindsituatie en maak daarbij onderscheid in deelgebieden.

Beschrijf de mogelijke fasering in ruimte en tijd, de onzekerheden daarin en de doorlooptijden. Besteed aandacht aan de bereikbaarheid en beschikbaarheid van voorzieningen tijdens verschillende fasen, de herkomst en aan- en afvoer van materiaal en eventueel noodzakelijke depots. Op basis hiervan kan in elke fase van realisatie inzicht worden gegeven in de (milieu)effecten en kunnen deze worden gemonitord. Op basis hiervan kan ook de noodzaak voor (tijdelijke) mitigerende maatregelen worden bepaald.

Geef ook inzicht in de relatie tussen de fasering in de realisatie van het woningbouwprogramma enerzijds en de aanleg van een nieuwe wegenstructuur anderzijds. Beschrijf wat de consequenties zijn als delen van het wegennetwerk niet of niet tijdig worden aangelegd en welke maatregelen in dat geval kunnen worden getroffen.

Plangebied en studiegebied

Het plangebied betreft de locaties Binnenturfspoor en Lisserbroek Noord en de zoekgebieden voor de ontsluiting van de deelgebieden en de voorzieningen van de gebiedsontwikkeling (zie figuur 3.3. van de NRD).

Het studiegebied voor het MER is groter dan het plangebied vanwege de sterke samenhang tussen de dubbeldorpen Lisse en Lisserbroek en de beleidsmatige verantwoordelijkheden over en weer. Verder blijkt uit de Netwerkstudie Haarlemmermeer 2040 dat het gehele verkeerssysteem in Haarlemmermeer mede door de beperkte ruimtelijke speelruimte complex is. Dit pleit ervoor het studiegebied voor in ieder geval het aspect verkeer, maar ook voor sociaal-economische aspecten zoals voorzieningen⁶, ruim te nemen en dus geheel Lisse en Lisserbroek en ook de onderlinge belangen tussen de beide provincies goed mee te wegen in het MER. Verder moeten de effecten van de ontwikkeling van het nabij gelegen Nieuw-Vennep West en de gevolgen die deze ontwikkeling heeft op de verkeersafwikkeling op de N207 worden betrokken bij de beoordeling van de verkeerseffecten van de gebiedsontwikkeling.

3.2 Referentiesituatie

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied zo kwantitatief mogelijk. Beschrijf ook de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling, zoals de toename van verkeer, als referentie voor de te verwachten milieueffecten. De Commissie merkt op dat de woningbouwontwikkeling Geestwater in dubbeldorp Lisse niet als autonome ontwikkeling wordt genoemd in de NRD, terwijl deze is opgenomen in de Omgevingsvisie van Lisse en daarom wel als autonome ontwikkeling moet worden aangemerkt

Het NRD noemt als referentiejaar 2032. Dat is niet onlogisch omdat een bestemmingsplan in principe wordt vastgesteld voor 10 jaar. Uit het NRD blijkt echter ook dat in 2032 nog niet alle woningen zullen zijn gerealiseerd, maar slechts 2.400 woningen (fase 1) van de 4.000 woningen die het plan mogelijk maakt. De overige 1.600 woningen zouden in 2040 gereed moeten zijn. Dat betekent dat in het MER zowel de effecten van het plan in 2032 (2.400 woningen), als die van het eindbeeld in 2040 (4.000 woningen) moeten worden beschreven. Aangezien het bestemmingsplan uitvoerbaar moet zijn binnen 10 jaar, moet er bij het onderzoek naar de effecten vanuit worden gegaan dat in 2032 alle 4.000 woningen zijn gerealiseerd. Ook de effecten van 4.000 woningen in 2032 moeten daarom in beeld worden gebracht. Overigens geldt de verplichting, dat een (omgevings)plan uitvoerbaar moet zijn binnen 10 jaar na vaststelling, niet meer als de Omgevingswet in werking is getreden.

3.3 Alternatieven

Op basis van de Gebiedskaart Lisserbroek 2040 lijkt de invulling van het plangebied al voor een groot deel vast te liggen. In de NRD staat dat twee alternatieven onderzocht zullen worden, die van elkaar verschillen in het programma voor woningbouw (2.400 of 4.000 woningen). Dit zijn in wezen geen alternatieven, maar elkaar opvolgende fases in de realisatie van de beoogde woningbouw. Van belang is de effecten van de eindsituatie (4.000 woningen) goed in beeld te brengen. De tussenstap van 2.400 woningen is relevant om de tussentijdse situatie te kunnen beoordelen en conclusies te kunnen trekken over fasering van de bijbehorende infrastructuur en voorzieningen.

⁶ De gemeente Lisse vraagt hier in haar zienswijze op de NRD ook aandacht voor.

De Commissie adviseert de voorgenomen plannen verder uit te werken waarbij invulling wordt gegeven aan de ambities en doelen uit de eerdere planontwikkeling (o.a. Gebiedskaart) en recentere beleidsactualisaties (zie hoofdstuk 2). De Commissie adviseert alternatieven uit te werken voor de situaties waarbij oplossingen lastig zijn en/of ambities niet volledig gehaald worden. Alternatieven waaraan gedacht kan worden zijn bijvoorbeeld:

Alternatief maximaal klimaatbestendig: Gezien de ligging van het plangebied in een laaggelegen droogmakerij en gezien de discussies over klimaatadaptatie in verschillende beleidsdocumenten (zie ook paragraaf 2.4) adviseert de Commissie alternatieven te onderzoeken op het gebied van klimaatbestendigheid. Gedacht kan worden aan een alternatief waarbij in de gebiedsontwikkeling maximaal rekening wordt gehouden met zeespiegelstijging op de lange termijn (jaar 2100), zowel via preventie als via duurzame inrichting in combinatie met waterrobuust bouwen.

Alternatieve verkeersstructuur⁷: De noodzaak tot ontsluiting van de deelgebieden en het feit dat het omliggende wegennet nu al een hoge verkeersdruk kent maakt dat het onderzoeken van een alternatief voor de hand ligt. Mogelijk moet voor dit alternatievenonderzoek breder worden gekeken dan het plangebied waarvoor het bestemmingsplan wordt opgesteld. De Commissie adviseert onderzoek te doen naar een alternatieve verkeersstructuur: gezien het adagium 'eerst bewegen dan bouwen', maar ook vanwege de wens van een verkeersluw dorpshart. Gedacht kan worden aan alternatieven met en zonder de voorgestelde ringwegenstructuur, wel of geen opwaardering van de Nieuwe Bennebroekerweg. Beschrijf dan wat daarvan de gevolgen zijn voor het plangebied met name in kwantitatieve zin (verkeersintensiteiten en ontwikkelingsniveaus). De Netwerkstudie Haarlemmermeer 2040 biedt hiervoor aanknopingspunten. De Commissie adviseert ook uit te werken hoe precies invulling gegeven gaat worden aan alternatieven voor verkeer mocht het verkeers- c.q. autoluw maken van het plangebied niet realiseerbaar zijn.

Alternatief duurzame mobiliteit: Realisatie van 4.000 woningen met een naar verwachting hoge parkeernorm van meer dan 1.5 maakt dat de behoefte in het gebied aan parkeervoorzieningen groot is. Onderzocht kan worden wat het ruimtegebruik is van de stilstaande geparkeerde auto en welke mitigerende maatregelen er kunnen worden genomen om milieu-impact hiervan te minimaliseren en/of te reduceren. Denk bijvoorbeeld aan: een intensieve focus op autodelen en op de fiets, of het gebruik van waterdoorlatende verhardingen. Gebruik ook hierbij de Netwerkstudie Haarlemmermeer 2040.

Voor het bepalen van alternatieven of varianten wijst de Commissie verder op de 'Wensen van het dorp, Duurzaamheid' in bijlage 2 bij de Gebiedskaart Lisserbroek 2040. Daarin staan vijf kwantitatieve ambities op het gebied van energie, afval, groen/omgeving, water en voedsel opgesomd die kunnen worden gebruikt. Daarnaast zijn de ambities van de gemeente op het gebied van circulariteit, leefkwaliteit, landschap en erfgoed geschikt om uit te werken als alternatief, omdat deze ambities mogelijk niet volledig of lastig te behalen zijn.

⁷ Veel van de ingediende zienswijzen gaan over het thema verkeer, wat het onderzoeken van alternatieven voor de voorgenomen infrastructuur des te belangrijker maakt.

4 Doelbereik en milieugevolgen

4.1 Milieugevolgen

In dit hoofdstuk geeft de Commissie aandachtspunten voor de effectbeoordeling, in aanvulling op wat daarover in de NRD is opgenomen. Houd in algemene zin rekening met de volgende punten:

- Beschrijf de milieueffecten voor de onderlinge vergelijking van alternatieven en varianten volgens dezelfde methode en met hetzelfde detailniveau.
- Het is niet altijd eenduidig vast te stellen of effecten positief, neutraal of negatief scoren. Maak daarom transparant hoe een score tot stand is gekomen en hoe deze wordt gewogen. Streep positieve en negatieve effecten niet tegen elkaar weg zodat het lijkt alsof er niets verandert.
- De milieueffecten dienen waar mogelijk (en relevant) te worden gekwantificeerd. Onderbouw indien aan de orde de keuze van rekenregels/-modellen en van de gegevens waarmee de effecten van het voornemen worden bepaald. Ga ook in op de onzekerheden in deze bepaling.⁸
- Ga in op mogelijke (tijdelijke) mitigerende maatregelen, waarmee ongewenste effecten kunnen worden voorkomen of beperkt, en op de effectiviteit van deze maatregelen.
- Besteed aandacht aan cumulatie van effecten.

4.2 Doelbereik: toetsing aan ambities

Gebruik de geconcretiseerde ambities – zoals genoemd in § 2.3. van dit advies – om de alternatieven en varianten te toetsen aan het doelbereik. Dat wil zeggen: in hoeverre kan met een gekozen alternatief of variant worden voldaan aan de voor de gebiedsontwikkeling geformuleerde ambities. Bespreek de verschillende ambities ook in relatie tot elkaar, zodat een ‘optimale mix’ kan worden ontwikkeld.

4.3 Klimaat en energietransitie

Algemeen

Omdat het plangebied ligt in een laaggelegen droogmakerij zal klimaatverandering grote gevolgen kunnen hebben. Ga bij de beschrijving van deze milieugevolgen uit van de range aan mogelijke effecten van klimaatverandering vastgesteld op basis van de klimaatscenario's van het KNMI.

Geef aan welke mitigerende maatregelen ingezet (kunnen) worden, afhankelijk van de daadwerkelijk optredende effecten. Beschrijf op welke wijze en op welke termijn een

⁸ Geef daarvoor in het MER inzicht in:

- de waarschijnlijkheid dat effecten optreden, d.w.z. het realiteitsgehalte van de verschillende effectscenari'o's (best-case en worst-case);
- het belang van de onzekerheden in effectbepalingen voor de significantie van verschillen tussen alternatieven, en daarmee voor de vergelijking van alternatieven;
- op welke wijze en wanneer na realisering van het plan de daadwerkelijke effecten geëvalueerd worden (zie hoofdstuk 5 van dit advies) en welke maatregelen ‘achter de hand’ beschikbaar zijn als doelen en grenswaarden in de praktijk niet gehaald worden.

evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te vergelijken.

Adaptatie

De tijdshorizon van klimaatverandering komt niet overeen met de planhorizon van dit voornemen. Daarom adviseert de Commissie om naast de effecten van het voornemen in 2032 ook in te gaan op de robuustheid van het ontworpen watersysteem op langere termijn, dit in het licht van de onzekerheden rondom klimaatverandering. Betrek bij deze 'robuustheidsanalyse' de inzichten die het alternatief 'maximaal klimaatbestendig' heeft opgeleverd. Ga daarbij uit van de klimaatscenario's van het KNMI en geef een doorkijk voor de situatie in 2050 en daarna (jaar 2100). Geef op basis daarvan aan in welke mate aanvullende maatregelen het plan/project beter bestand kunnen maken tegen de gevolgen van klimaatverandering. Beschrijf verder in welke mate het plan/project (bijvoorbeeld via ruimtebeslag) uitvoering van mogelijk toekomstig noodzakelijke adaptatiemaatregelen (bijvoorbeeld waterberging) kan verhinderen/bemoeilijken.

Mitigatie

Beschrijf op welke wijze invulling gegeven wordt aan de ambitie om 100% zelfvoorzienend te worden voor elektriciteit en op welke wijze de warmtevoorziening vorm krijgt. Geef aandacht aan het opwekken, de daarvoor noodzakelijke ruimte en de daarvoor benodigde netwerken. Geef daarbij inzicht in het effect van de energieopwekking op de beeld- en leefkwaliteit.

Houd bij de elektriciteitsopgave rekening met stroomverbruik door woningen (inclusief eventuele warmteproductie), bedrijven en voorzieningen. Geef aan in hoeverre stroomverbruik voor mobiliteit hierbij is meegenomen en betrek de kansen die elektrische auto's bieden voor energieopslag en netwerkstabiliteit.

De Commissie adviseert bij de warmteopgave rekening te houden met de gemeentelijke Transitievisie warmte. Ontwikkellocaties bieden meer perspectief voor realisatie van de energieambities dan bestaande woonwijken en bedrijventerreinen. Geef aan in hoeverre Lisserbroek energieleverend kan zijn voor a) voorzieningen in de buurt en b) woningen en voorzieningen daarbuiten. Geef verder aan wat naar verwachting de resterende emissie van broeikasgassen is.

Laat tot slot zien in hoeverre met de ontwikkeling van Lisserbroek invulling wordt gegeven aan de landelijk, provinciale, regionale (RES), gemeentelijke en eigen ambities (gebiedskaart) op het gebied van energietransitie.

4.4 Bodem en water

Binnen het plangebied bestaan voor wat betreft bodem en water verschillen tussen het noordelijk en het zuidelijk deel. Het noordelijk deel is het laagst gelegen (circa 5 meter onder NAP) en daar is – meer dan in het zuidelijk deel – sprake van bodemdaling. Ook komen in het plangebied relatief grote verschillen in grondwaterpeil voor. Het omgaan met water binnen het plangebied is dan ook, zeker in het licht van voortschrijdende klimaatverandering, een complexe opgave. De NRD gaat echter summier in op dit thema.

Bodem

Beschrijf in het MER de huidige bodemgesteldheid en –kwaliteit. Ga daarbij ook in op het risico op ‘opbarsting’⁹ door brakke kwel en de mogelijke gevolgen daarvan voor de bodemstabiliteit. Geef aan in hoeverre voor het bouwrijp maken ophoging van de bodem nodig is, en wat dit betekent voor de waterhuishouding. Geef aan hoe de grondbalans er in grote lijnen uitziet. Maak inzichtelijk in hoeverre er sprake is van te saneren verontreinigde locaties binnen het plangebied.

Water

Beschrijf in het MER het huidige watersysteem. Geef aan, welke opgaven er liggen voor het watersysteem zowel vanuit de ambities van het voornemen als vanuit (onzekere) klimaatverandering. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de noodzaak voor waterberging, het voorkómen van wateroverlast, of aan opgaven met betrekking tot waterkwaliteit in relatie tot biodiversiteit. Beschrijf op hoofdlijnen hoe die opgaven kunnen worden ingevuld in een nieuw watersysteem binnen (of buiten) het plangebied en betrek daarbij de waterhuishoudkundige verschillen tussen het noordelijk en zuidelijk deelgebied. Geef aan wat de inrichting van het watersysteem voor consequenties heeft voor de kans op (grond)wateroverlast en de behoefte aan waterinlaat vanuit de boezem. Betrek bij het MER de inzichten die worden opgedaan in het traject van de watertoets.

4.5 Mobiliteit

Dat infrastructuur en mobiliteit belangrijke thema’s zijn bij de gebiedsontwikkeling blijkt al uit het feit dat van de vijf opgaven die zijn genoemd in de Gebiedskaart Lisserbroek 2040 er drie betrekking hebben op verkeer. Dat is niet verwonderlijk gezien de sterke afhankelijkheid tussen de dubbeldorpen Lisse en Lisserbroek, terwijl de Lisserbrug de enige verbinding is. Verder blijkt uit de Netwerkstudie Haarlemmermeer 2040 dat het gehele verkeerssysteem in Haarlemmermeer mede door de beperkte ruimtelijke speelruimte complex is.

Alle wegen in en om Lisserbroek en ook de belangrijke verbinding met Lisse via de Lisserbrug kenden en kennen een hoge verkeersdruk. De verkeersinfrastructuur wordt meermaals genoemd als een van de belangrijkste voorwaarden om een excellent en internationaal bereikbaar woon- en vestigingsklimaat te realiseren. Er wordt gesteld dat in Haarlemmermeer–West er sprake moet zijn van een uitmuntende infrastructuur van wegen, fietsroutes en openbaar vervoer en een te volgen adagium van eerst bewegen, dan bouwen. Dit wordt vertaald naar het uitgangspunt dat eerst de (provinciale) hoofdwegeninfrastructuur moet worden aangepast, voordat woningbouwlocaties ontwikkeld kunnen worden.

In de Gebiedskaart Lisserbroek 2040 worden diverse verkeersonderzoeken genoemd op basis waarvan de verkeerssituatie wordt gewaardeerd. Al de genoemde onderzoeken zijn pre-covid en door deze crisis is verkeer en vervoer grondig veranderd. Het is bijvoorbeeld nog maar de vraag of het busvervoer in staat is te herstellen van de crisis en dus de belofte als alternatief voor de auto waar kan maken. Maak via een gevoeligheidsanalyse in het MER inzichtelijk wat de mobiliteitseffecten van covid zijn voor het plangebied, door in te gaan op de modal-split effecten van bijvoorbeeld wel of geen HOV-toepassing. Bepaal tevens wat de impact van covid is op de uitkomsten van de gebruikte verkeersonderzoeken uit de pre-covid periode.

⁹ Opbarsting ontstaat als de opwaartse druk door opkwellend grondwater groter is dan het gewicht van de grond. De bodem kan dan instabiel worden.

4.6 Gezondheidsbescherming en -bevordering

Gezondheidsbescherming

In en om Lisserbroek is de verkeersdruk hoog en Lisserbroek ligt in de nabijheid van Schiphol. Aspecten die de gezondheid negatief kunnen beïnvloeden. Beoordeel de mate van gezondheidsbescherming en toets of de voor gezondheidsbescherming geformuleerde ambities voor de gebiedsontwikkeling gerealiseerd worden. Sluit hierbij ook aan op de in de Ontwerp Omgevingsvisie Haarlemmermeer 2040¹⁰ geformuleerde ambities.

Geluid

Beschrijf de (cumulatieve) effecten van de verschillende geluidbronnen in en nabij Lisserbroek (wegverkeer, (gezoneerde) bedrijven(terreinen) en Schiphol) ook onder de grenswaarden. Maak onderscheid in de effecten van de gebiedsontwikkeling op de geluidssituatie voor de bestaande woningen en de geluidssituatie voor de nieuwe woningen.

Presenteer contourkaarten van de verschillende bronnen (per bron en cumulatief) op kaart, zodat duidelijk is hoe hoog de geluidbelasting is van de verschillende bronnen aan de gevel van de (nieuwe) woningen en andere gevoelige bestemmingen. Presenteer ook de in het Luchthavenindelingsbesluit Schiphol (LIB) vastgelegde contouren die in (de nabijheid van) het gebied liggen. Binnen deze contouren zijn er beperkingen voor gebiedsontwikkeling of moet rekenschap gegeven worden. Geef het aantal woningen en de geluidbelasting en het te verwachte aantal ernstig gehinderden en slaapverstoorden.

Beoordeel de toe- en afname in geluidbelasting en gezondheidseffecten (hinder en slaapverstoring) in het (deel)gebied voor de alternatieven vergeleken met de referentiesituatie. Toets de geluidbelasting aan de grenswaarden en de advieswaarden van de WHO en beoordeel de gezondheidseffecten, die ook onder deze grens- en advieswaarden op kunnen treden.

Luchtkwaliteit

Beschrijf de effecten op de concentraties van fijn stof (PM₁₀ en PM_{2,5}) en NO₂, ook onder de grenswaarden en WHO-advieswaarden. Maak ook hier onderscheid tussen de effecten van de gebiedsontwikkeling op de bestaande situatie en de situatie voor de nieuwe woningen en andere gevoelige bestemmingen, waarbij niet alleen de concentratie langs wegen relevant is.

Presenteer contourenkaarten en geef per contour (globaal of indicatief) de hoeveelheid en ligging van woningen en andere gevoelige bestemmingen in het (deel)gebied. Beoordeel de bijdrage aan de achtergrondconcentratie en de toe- en afname van luchtconcentraties in het (deel)gebied voor de alternatieven vergeleken met de referentiesituatie. Toets de luchtconcentraties aan de grenswaarden en de WHO-advieswaarden en het GGD-advies om geen nieuwe gevoelige bestemmingen te realiseren binnen een afstand van 50 meter van een weg met minimaal 10.000 mvt/etmaal. In de Ontwerp-Omgevingsvisie Haarlemmermeer 2040 is het GGD-advies het uitgangspunt voor gevoelige bestemmingen met uitzondering van woningen.

¹⁰ Zie pagina 38 tot en met 43.

Externe veiligheid

Presenteer de risicocontouren van de verschillende risicobronnen (transport, buisleidingen, bedrijven) op kaart. Geef inzicht in het groepsrisico. Beoordeel (de toename in) het plaatsgebonden risico en groepsrisico en toets aan de grenswaarden en de oriëntatiewaarde.

Hoogspanningslijnen

Presenteer de belemmerings- en magneetveldzone rond de (ondergrondse) hoogspanningslijnen op kaart en toets aan het rijksbeleidsadvies om nieuwe woningen, scholen, crèches en kinderopvangplaatsen buiten deze zones te plaatsen.

Lichthinder

In het plangebied liggen glastuinbouwbedrijven met een lichtemissie. Beschrijf de lichtbelasting ter plaatse van woningen en ga in op de mogelijk optredende lichthinder.

Hittestress

In de Ontwerp-Omgevingsvisie Haarlemmermeer 2040 is een belangrijke ambitie het creëren van een koele woonomgeving en het tegengaan van hittestress voor een gezond leefklimaat en prettig wonen. Beoordeel de mogelijk optredende hittestress en de maatregelen die dit tegengaan.

Gezondheidsbevordering en leefkwaliteit

Met de gebiedsontwikkeling wordt het inwoneraantal in Lisserbroek maximaal verdriedubbeld. In de Gebiedskaart wordt dan ook veel aandacht geschonken aan en ambities geformuleerd voor het creëren van een leefbaar dorp en een sociaal duurzaam leefklimaat. Richt de beoordeling van leefkwaliteit en gezondheidsbevordering op deze ambities.

Een belangrijke doelstelling is bijvoorbeeld, dat de openbare ruimte uitnodigt tot ontmoeting tussen jong en oud en er plekken zijn om te spelen, te tuinieren of uit te rusten en dat het groen beleefbaar is. Ga na of deze doelstelling gerealiseerd wordt. De groene plekken en de speelplekken kunnen getoetst worden aan de gemeentelijke normen voor het areaal aan groene openbare ruimte en speelruimte. Het bieden van ruimte voor beweging wordt als essentieel voor de gezondheid gezien. Indicatoren hiervoor kunnen zijn sportplaatsen en aantrekkelijke (hard)loop- en fietsroutes in de deelgebieden, maar ook naar het bestaande dorp en naar buiten Lissebroek gelegen recreatiegebieden. Gezien de hoge verkeersdruk in Lisserbroek zijn de verkeersveiligheid op deze routes en de oversteekbaarheid en barrièrewerking van drukke wegen belangrijke aspecten om bij de beoordeling te betrekken. Beoordeel tenslotte de toegankelijkheid van de openbare ruimte en de voorzieningen.

4.7 Natuur

Natuurwaarden algemeen

Om een goed overzicht van de noodzakelijke informatie voor natuur in het MER op te nemen, is het belangrijk om eerst een globale omgevingsanalyse van het studiegebied te maken. Dit geeft een algemeen beeld van de natuurwaarden, de verschillende habitats, de aanwezige soortgroepen en hun onderlinge relaties in het studiegebied.

Geef vervolgens aan welke kenmerkende habitats en soorten aanwezig zijn. Beschrijf de autonome ontwikkeling van de natuur in het gebied. Geef aan voor welke dieren en planten

aanzienlijke gevolgen te verwachten zijn, wat de aard van de gevolgen is en wat deze gevolgen voor de populaties betekenen.

Beschrijf mitigerende en/of compenserende maatregelen die eventuele aantasting kunnen beperken of voorkomen.

Natuurnetwerk Nederland

De NRD geeft aan, dat de beoogde ontwikkelingen deels plaatsvinden binnen het natuurgebied Zwaansbroek, onderdeel van Natuurnetwerk Nederland. Ga na in hoeverre deze ontwikkelingen, maar indien relevant ook ontwikkelingen buiten het Natuurnetwerk (denk aan bijvoorbeeld effecten van stikstofemissie), de wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk kunnen aantasten¹¹. Indien sprake is van aantasting van deze waarden, geef dan aan hoe mitigatie en /of compensatie van deze waarden plaats vindt.

Ga ook na, in hoeverre de inrichting van het groen en het watersysteem in het plangebied kansen biedt voor de versterking van de kwaliteiten van het Natuurnetwerk. Ga daarbij ook in op (bestaande of nieuwe) groenblauwe verbindingen tussen groengebieden, op mogelijke doorsnijding daarvan door (nieuwe) ontsluiting en op kansen voor versterking van deze verbindingen.

Kansen voor biodiversiteit

Natuur is volgens de ambities in de Gebiedskaart een belangrijk elementen in de ontwikkeling van het plangebied. Maak duidelijk of en welke positieve effecten voor biodiversiteit buiten de natuurgebieden bereikt kunnen worden. Ga na in hoeverre deze effecten kunnen 'optellen' bij de doelen voor het Natuurnetwerk Nederland.

De tekst in de NRD lijkt voor natuur primair gericht op negatieve effecten op beschermde soorten. Voor de afweging van alternatieven zijn juist ook positieve natuureffecten van belang. De Commissie beveelt daarom aan om bij de effectbeschrijving ook in te gaan op mogelijke positieve natuureffecten. Neem dit aspect afzonderlijk herkenbaar op in het beoordelingskader.

Natura 2000-gebieden en stikstof

Natura 2000-gebieden komen in het plangebied niet voor. Wel kunnen effecten op Natura 2000-gebieden optreden via stikstofdepositie. Kijk voor effecten door stikstof naar daarvoor gevoelige gebieden zoals het relatief nabijgelegen Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid.

Als significante effecten van het bestemmingsplan niet op voorhand kunnen worden uitgesloten dient een Passende beoordeling te worden opgesteld. De Commissie adviseert om de eventuele Passende beoordeling op te nemen in het MER, zodat alle milieu-informatie over het plan/project bij elkaar is gebracht. Onderzoek in de Passende beoordeling of zekerheid kan worden verkregen dat het plan de natuurlijke kenmerken van de natuurgebieden niet aantast. In de Passende beoordeling mogen bij deze beoordeling mitigerende maatregelen worden meegenomen. Uit de wetgeving volgt dat een project of plan alleen doorgang kan vinden als de zekerheid wordt verkregen dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, of de zogenaamde ADC-toets met succes wordt doorlopen.

¹¹ Zie document 'Wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN in Noord-Holland, onderdeel van de Omgevingsverordening, paragraaf 6.4.1.

Door een recente wetwijziging hoeven stikstofeffecten uit de bouwfase niet betrokken te worden bij het besluit over een natuurvergunning. Deze wetwijziging heeft geen betrekking op de inhoud van een plan-MER en ook niet op besluitvorming over bestemmingsplannen. Beschrijf daarom in het MER ook de eventuele negatieve effecten van stikstof in de bouwfase en maatregelen voor minder stikstofgevolgen, zoals het gebruik van elektrisch materieel of andere routes voor het bouwverkeer.

4.8 Landschap en cultuurhistorie

Het plangebied maakt deel uit van zowel het uitgestrekte polderlandschap van de droogmakerij Haarlemmermeer als van het meer kleinschalige 'bovenland' de Lissebroekpolder. Beide gebieden zijn echter al gefragmenteerd geraakt door de verstedelijking van de laatste decennia. Beschrijf de landschappelijke waarden en identiteit van deze twee deelgebieden afzonderlijk, zoals openheid, verkavelingsstructuur en bebouwingslinten. Geef afzonderlijk aandacht aan de cultuurhistorische betekenis van de Lissebroekpolder en de elementen die deze betekenis dragen.

De ambities van de Gebiedskaart geven veel aandacht aan de beoogde identiteit en het beoogde karakter van de toekomstige woonwijk. Beschrijf hoe deze ambities worden vertaald in de nieuwe te ontwikkelen ruimtelijke kwaliteit. Geef aan wat dit betekent voor de huidige landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Ga daarbij ook na hoe bestaande landschappelijke kwaliteiten kunnen worden geïntegreerd in de nieuwe inrichting en hoe de beoogde ruimtelijke kwaliteit zich verhoudt tot de ambities en ontwikkelprincipes uit de provinciale Leidraad Landschap en Cultuurhistorie 2018.

5 Monitoring, evaluatie en samenvatting

5.1 Monitoring en evaluatie

Monitoring en evaluatie zijn noodzakelijk gegeven de lange looptijd van de uitvoering van de gebiedsontwikkeling in verschillende fases. Zo kan tijdig bijgestuurd worden als doelen niet behaald worden of effecten negatief uitvallen.

De gemeente gaf al aan dat de verkeersstromen gemonitord zullen worden en dat de infrastructuur wordt aangepast als uit de monitoring mogelijke doorstromingsproblemen naar voren komen. Aangezien de realisatie van nieuwe infrastructuur veel tijd kost is het van groot belang een monitoringsprogramma op te stellen waarmee vroegtijdig wordt gesignaleerd dat dergelijke problemen zich voor doen.

Waar nodig zal ook flexibel ingespeeld moeten worden op veranderende omstandigheden. Dat kan ook leiden tot aanpassingen in (de invulling van) het programma en de gebiedsontwikkeling.

Neem in het MER een (aanzet voor een) monitoringsprogramma en evaluatie op. Te doorlopen vragen bij de monitoring zijn:

- Worden doelen gehaald (centrale doelen en ambities)?
- Welke belangrijke ontwikkelingen hebben plaatsgevonden sinds de vorige check?
- Passen de (gecumuleerde) effecten binnen acceptabel geachte grenzen?

- Is aanvullend beleid of zijn aanvullende maatregelen nodig om aan de doelen te voldoen of om (gecumuleerde) gevolgen acceptabel te houden?
- Moeten ambities bijgesteld worden?

Geef in het MER aan hoe de monitoring wordt aangepakt. Ga in op frequentie van monitoring en evaluatie, aansluiting op bestaande monitoringsystemen en meetnetten, te hanteren indicatoren (sluit zoveel mogelijk aan bij de indicatoren uit de doel- en effectbeoordeling uit het MER) en de wijze waarop over deze indicatoren gerapporteerd wordt. Beschrijf verder wie verantwoordelijk is voor de aansturing van de monitoring, kwaliteitszorg en evaluatie/ rapportage en geef aan of deze informatie openbaar is en wie besluiten/maatregelen neemt op basis van de uitkomsten van de evaluatie.

5.2 Samenvatting van het MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de voorgenomen activiteit gebiedsontwikkeling Lisserbroek en de alternatieven daarvoor;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van het plan en de alternatieven, de onzekerheden en leemten in kennis die daarbij aan de orde zijn;
- de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het voorkeursalternatief.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Advies van de Commissie over het op te stellen MER

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep geeft aan welke onderwerpen naar zijn mening moeten worden behandeld in het MER en met welke diepgang. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

ir. Jan Bakker

ir. Tilly Fast

mr. Lotte Geense (secretaris)

ing. Johan Janse

Marja van der Tas (voorzitter)

drs. Gerrit de Zoeten

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport wordt opgesteld

Bestemmingsplan (huidige regelgeving) of omgevingsplan (als de Omgevingswet in werking is getreden).

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlagen C en D bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke [activiteiten](#) het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de activiteit D11.2, "aanleg, wijziging of uitbreiding van een stedelijk ontwikkelingsproject". Een MER is ook nodig als effecten op Natura 2000-gebieden optreden die in een Passende beoordeling moeten worden beschreven. Daarom wordt in ieder geval een project-MER opgesteld, en mogelijk ook een plan-MER

Bevoegd gezag besluit

De gemeenteraad van Haarlemmermeer.

Initiatiefnemer besluit

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer. Voor de verdere ontwikkeling van de deelgebieden zijn verder GEM Lisserbroek i.o.v grondeigenaren Binnenturfspoor en BPD Bouwfonds Gebiedsontwikkeling betrokken.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

De Commissie heeft alle zienswijzen en adviezen gelezen die het bevoegd gezag heeft toegestuurd. Ze heeft ze in haar advies verwerkt, voor zover relevant voor het MER.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft gebruikt?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3611](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

